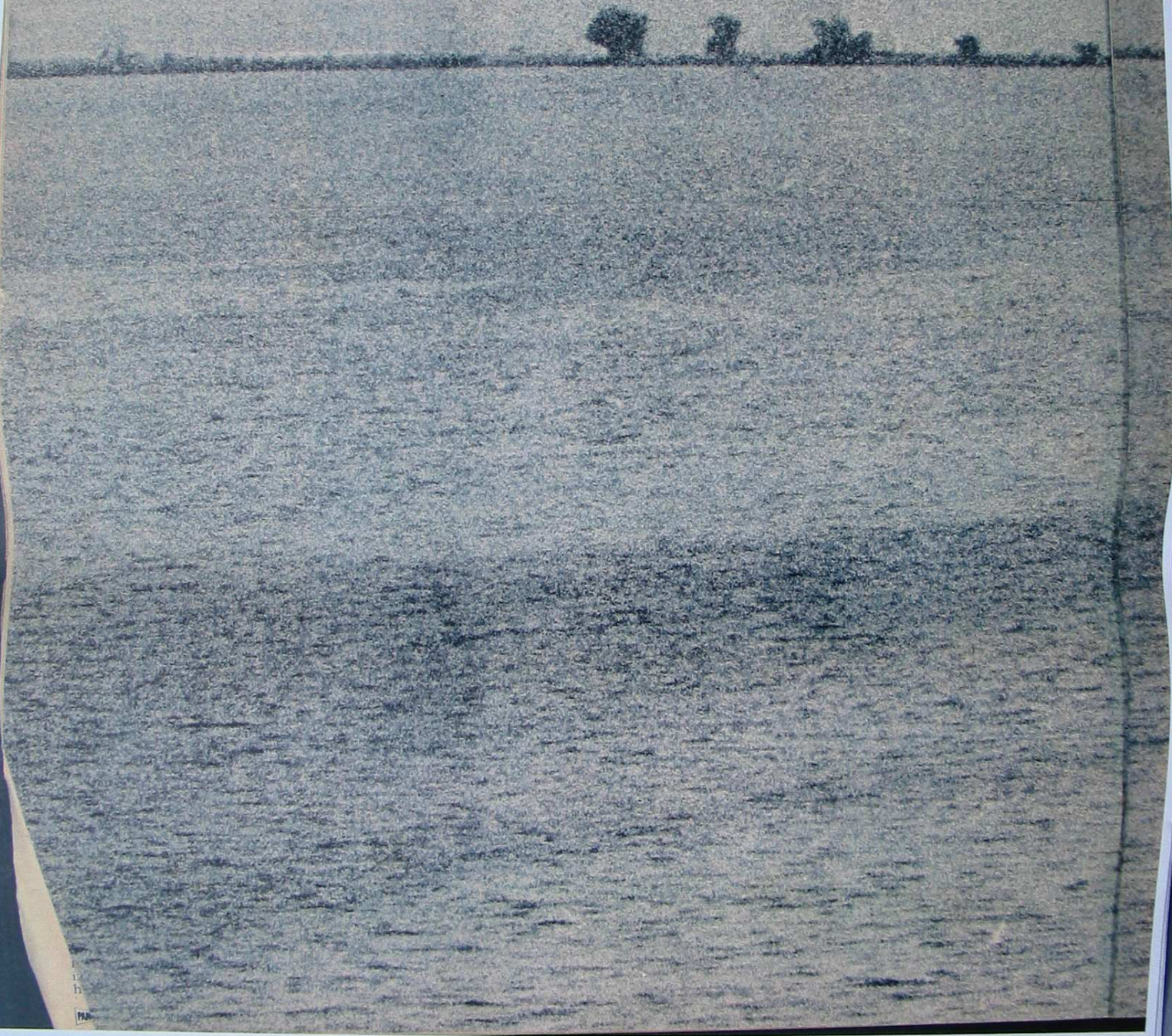

DE HEILAND VAN HET VLOTTENVOLK

Robert Jasper Grootveld, voorheen provo en anti-rookmagiër, werd onlangs door de gemeente Amsterdam gesommeerd een van zijn drijvende kunstwerken uit de gracht te verwijderen. Om zijn schepping te redden, besloot Grootveld met zijn merkwaardige vaartuigje de stad uit te vluchten. Panorama bracht hem naar de Oranjesluizen

TEKST: RENATE DORRESTEIN – FOTO'S: PIETER VAN ACKER

vo
rdam
ren.
ige
uizen

Jullie blijven hier toch niet leggen, hé?" roept zo'n verkeerd uitgevallen Amsterdams type met hoog opgestapelde blonde krullen. "We zijn al weg," snibt Thea Grootveld en mikt vanaf de hoge kade de laatste blikjes bier aan boord, midden tussen de merkwaardige artikelen die Jasper al heeft ingescheept ten behoeve van zijn vlucht uit Amsterdam. Een ouwe hoed, een draagbare televisie, rollen touw, een trompet, rubberlaarzen, een koeleer en al het andere dat de kunstenaar kennelijk onontbeerlijk acht voor zijn barre tocht.

Want Robert Jasper Grootveld gaat zijn levenswerk, zijn *chef d'oeuvre*, redden uit de bloeddorstige klauwen van de gemeentelijke autoriteiten. Nu zijn burgemeesters, wethouders en commissarissen van politie lieden met wie Grootveld nimmer wat je noemt dikke vriendjes is geweest. Heel, heel vroeger, toen Amsterdam nog het Magische Centrum van de wereld was en Jasper zich publiekelijk manifesteerde als anti-rookmagiër, was het al hommeles tussen de artiest en de overheid.

Maar tegenwoordig kalkt Robert Jasper niet langer met koeleerters

Kanker op aangeplakte sigarettenreclames. De laatste zeven jaar heeft hij zich met andere, eveneens knap mallotige dingen beziggehouden. Robert Jasper Grootveld vervaardigt namelijk pakketten. Een onorthodoxe wijze van kunstbeoefening, die bestaat uit het zorgvuldig vergaren en bijeenbinden van afval.

In de Wittenburgergracht drijven een paar van Grootvelds creaties. De gemeentelijke stadsreiniging zag een van de gigantische brokken drijvend grachtenvuil jaren geleden eens abusievelijk aan voor een hoop afval en sleepte de hele bende weg.

Maar sinds Grootveld braaf havengeld voor zijn scheppingen betaalt, is alles weer koek en ei.

Des te harder kwam het aan, toen hem onlangs plots gesommeerd werd zijn allerjongste zeewaardige pakket, of vlot, zoals we deze kunstvorm ook mogen noemen, af te breken en te laten verdwijnen. De gemeente ontzag zich zelfs niet, aan te kondigen dat men daarbij niet zou schromen de sterke arm te hulp te roepen, indien de kunstenaar in gebreke mocht blijven.

Vandaag heeft Jasper Grootveld dus het vlot volgestouwd, zijn kind uit logeren gestuurd, de kat aan

boord gebracht en zich samen met zijn Thea in professionele blauwwit gestreepte kieljes gehuld. „Als de politie werkelijk zou komen, zou ik me verplicht voelen het vlot met mijn leven te verdedigen,” zegt hij. „Maar dat geeft zulke dramatische toestanden en dat risico neem ik liever niet. Daarom ga ik gewoon een tijdje met mijn vlot uit Amsterdam weg.”

Alles is gereed voor de afvaart. Vanwege de Amsterdamse bruggen is de mast, bestaande uit een aluminiumkeukenrampje en wat bamboestokken, neergehaald. „Zeven jaar arbeid onderbroken!” roept Jasper nog hartstochtelijk als hem de sleeptrous wordt toegeworpen door vriendjes, die met een aak voor een snelle sleep naar de Oranjesluizen zullen zorgen. „Kom nou maar aan boord,” inviteert hij dan.

Het is best gezellig op het pakket, dat de naam de *Tand des Tijds* meekreeg. Er is een huiselijke bruine tent opgezet, waaromheen gras gezaaid is. Het bamboeframe met een netwerk van touwen omwonden, zucht en kreunt lekker griezelig.

De motor van de aak wordt gestart en we slaan al bijna meteen te pletter tegen de kade, tegen woonbotengedoe en ander drijvend ongemak. Maar als de lijn strak staat en we ons gewicht een beetje economisch over de *Tand des Tijds* hebben verdeeld, ziet het er naar uit, dat de vlucht toch door kan gaan.

„Dit is nou de eerste daad van onze socialistische burgemeester,” zegt Thea bitter, „een handwerksman de stad uitjagen.” Bij zijn installatierede, een maand geleden, kondigde Amsterdams nieuwe burgemeester Wim Polak met voortvarend beginnersenthousiasme aan, dat hij onder andere van Amsterdam een schone stad zou maken. Dat nou uitgerokend Roberts kunst het eerste opgeruimd moet worden, vindt de echtgenote van de vlottenbouwer maar oneerlijk.

„Is dat dan geen vervuiling?” zegt ze, wijzend naar een berg gesloopte en in elkaar gestampte automobielen waar we langs varen. „En al die *Hiswaboten*, die op benzine door de grachten varen, die zijn zeker schoon?”

Ondanks de onvriendelijke behandeling van de gemeentelijke overheid is de *Tand des Tijds* toch feestelijk opgetut met de Amsterdamse vlag, die klemvast tussen de rotzooi op het pakket zit vastgeprikt. „Ik ben ook niet boos op de gemeente,” zegt de ex-anti-rookmagiër ruim, als we onder de eerste brug doorvaren en verbijsterd worden nagestaard door winkkende huismoeders.

„Ik behoor zelf tot de gemeente. Wee uw gebeente indien ge gaat uit de gemeente. Kijk, het is gewoon de onnozele beschikking van een stelletje onnozele ambtenaren dat het vlot wegmoet. Sinds 1974 is er een nieuwe wet die heel strikt bepaalt wat er wel en wat er niet in de gracht mag liggen. En Polak wil nu ineens al die eigenzinnige hippieboten en zo opruimen en ik denk dat hij mij een mooi symbool vindt om zijn opruimingssactie van de restanten van de jaren zestig mee te beginnen.”

„Roberts andere pakketten mo-

gen wel in de gracht blijven liggen, zegt Thea, die zich in www.issg.nl/grootveld/ heeft ogehangen, „omdat die al een tijd geleden zijn ontstaan. Maar dat is eigenlijk een onzinnige redenering, want de *Tand des Tijds*, die wel weg moet, is een voortzetting van de vorige pakketten, is voortgekomen uit die eerdere experimenten.”

Ouden van dagen aan de wallekant vergeten hun hengel, en kinderen klappen bijna over hun fietsstuurtje als we passeren.

„Wat een maf bootje,” roept een jongetje verrukt.

„Dit is geen boot,” doceert Robert Jasper Grootveld, „dit is een eiland. Kijk maar, er groeit gras op.” Jazeker wel. Want behalve dat er niet

in miljoenen kubieke meters tegevaardigen en er vloten van te bouwen. In standaardmaten. Van 7 bij 25 meter, als je dat wenst. En met voldoende drijfvermogen om een meter klei, bomen en desnoods lichte industrie te kunnen dragen. Er moeten stevige ankers aan zitten, zodat men kan gaan liggen waar men wil. Maar de vloten moeten ook kunnen varen op de wind en op het tij. Daarom moeten er ook wigwamvormige huizen op gebouwd worden, want die vormen een ideale basis voor een zeilconstructie.”

We zijn inmiddels in ruimer water geraakt. Het vaarwater van passerende schepen doet de *Tand des Tijds* schudden en kraken. Enorme

En een keukentrappetje is me ook niet te min.”

De dramatische vlucht van de vlottenbouwer uit de hoofdstad blijft helaas onopgemerkt. Nergens waterpolitie in van die asbestbootjes, nergens loeiende sirenes van de sterke arm die de familie Grootveld alsnog wil assisteren bij het afbreken van hun vaartuigje. De enigen die notie nemen van de *Tand des Tijds* zijn verrukte Amerikaanse toeristen in rondvaartboten.

Wel is het steeds harder gaan waaien en lijkt het ook alsof we wat dieper liggen dan daarnet. Maar dat zijn de materialen, aldus Jasper. Hij heeft het hele vlot volgestouwd met spul om verder mee aan zijn schepping te bouwen, onderweg. „Misschien komen we wel met een heel ander ding terug,” giechelt Thea.

Want Robert Jasper Grootveld is ervan overtuigd dat de gemeente nog wel tot andere gedachten te brengen is als de bui eenmaal is overgewaaid. Bovendien brandt er in hem een heilig vuur, dat tot terugkeren en verder experimenteren noodzaakt. „Ik weet inmiddels,” zegt de voormalige provo, „dat ik leef voor het vlottenvolk dat gaat komen. Denk eens aan de miljoenen na mij, die op vloten zullen leven. Want het zit er dik in, dat Nederland binnenkort getroffen wordt door een nog onbekende milieuramp, die het noodzakelijk maakt, het hele land onder water te zetten, schoon te spoelen. De enige manier om daarvoor te vluchten, is op een vlot.

Bovendien kun je op een vlot overal heen, want driekwart van de aarde bestaat uit water. En wat een prachtige oplossing voor het overbevolkingsvraagstuk. En de honger. Want je kunt gewoon met een tuinbouwvlot in een regenachtige streek gaan liggen. Niet afwachten tot er eindelijk eens een bui wil vallen en dan de Heer danken. Nee, zelf het land naar de regen toebrengen.”

We naderen inmiddels de sluisen. Fase één van de vlucht lijkt geslaagd. Amsterdam ligt bijna achter ons en verderop belooft het IJsselmeer volop vrijheid en ongestoord knutselen aan de *Tand des Tijds*. Sluiswachters en toeristen vervallen in gepeins als Jasper het vlot optuigt voor de rest van de reis. Waarheen precies weet hij nog niet. Thea rommelt intussen knus met fluitketels en levensmiddelen in de tent.

„Ik ben midden in de bouw gestoord door de burgemeester van Amsterdam,” roept Jasper de stomgelagen kijkers toe, terwijl hij het zeil hijst. „t Is me toch wat,” mompelt iemand sympathiserend.

Als de trossen eindelijk worden losgesmeten, grijpt een losse rukwind de *Tand des Tijds* meteen vol in de kladden en het lichte vlot stuift over het water. Er is geen roer aan boord en de enige manier om nog tot zo iets als navigeren te komen, is door wat rond te klotsen met de roeiriemen.

Robert Jasper Grootveld, de heiland van het toekomstige vlottenvolk en banneling van de gemeente Amsterdam, kiest hordend en stotend het zeegat.

Een van de jongens op de kade zegt spijtig: „Toch jammer dat ze straks te pletter slaan.”

De Tand des Tijds, aldus de bouwer, is niet alleen kunst maar tevens onderdeel van een wetenschappelijk experiment.

genoeg op gehamerd kan worden dat het hier om een kunstwerk gaat, dient men ook voor ogen te houden dat de hele pakkettenbende van de heer Grootveld in feite een wetenschappelijk experiment is.

„Dit vlot,” aldus de maker, „ontleent zijn drijfkracht aan een hoeveelheid piepschuim die in autobanden is gepompt. Nog nooit in de geschiedenis van de mensheid is er een materiaal geweest, dat niet rot. Hout, waar vroeger boten van gemaakt werden, rot. IJzer roest. Maar pieplastic kan, mits goed verpakt, volgens mij ten eeuwigen dage blijven drijven. Ik heb het in rubberbinnenbanden verpakt, omdat rubber onder water heel lang meegaat en die banden heb ik weer omspannen met nylonvisnetten.

En als je iets hebt dat altijd blijft drijven, wat heb je dan? Dan heb je land gemaakt. Het is nu mogelijk op grote schaal land te maken. Bovendien kost dat maar een fractie van het droogmaken van de zee en het drooghouden van de polders.

Daarom stel ik voor, dit materiaal

golven slaan klotsend neer op het gazonnetje rond de tent. De hele expeditie krijgt iets bedenkelijks. „Thor Heyerdahl heeft het ook moeten leren,” zegt Thea opgewekt, „en wij kunnen in ieder geval niet zinken.” Ze heeft zich hoog en droog op het vlot geïnstalleerd en reikt met wapperende haren appels en warme truien uit.

„Waarom ik die vloten maak?” zegt Robert Jasper dromerig, „ik weet het niet. Als kind bouwde ik al vloten. Misschien heeft het te maken met het feit dat ik geboren werd op het moment dat de Afsluitdijk dichtging. En ik maak ze ook, omdat het leuk is om een nieuw, eigen stukje Nederland te knopen.

Want ik heb alles geknoopt, kijk maar.

Knopen vormen netten en netten zijn flexibel. Spijkers daarentegen, kunnen loslaten en bovendien splijten ze het hout. En verder moet men gewoon de materialen gebruiken waar men de hand op kan leggen. Als ik bij een vuilnisbak een paar oude banden vind, ben ik erg blij.